

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Községeknek és néptanítóknak egész évre 4 frt.

Bérmertlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A nyilt-térben minden garmond sor díja 20 kr.

ZEMPLÉN.

Hetilap, főtekintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
100 szóig 2 kr.
Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
„ 50 „ 1 „

Kiemelt, diszkrét s körzettel ellátott hirdetésekért termérték szerint, minden centimeter után 3 kr. számítatik.

Hirdetések a „Zemplén“ nyomdájában vétetnek föl, s vidékről is oda intézendők.

Jegyzőkönyv.

Felvételt 1877. július 8-án tartott gazdasági egyesületi választmányi üléséből Vladár Kristóf egyleti alelnök, Viczmándy Ödön közp. alelnök, Orosz Sándor, Kún Frigyes egyleti pénztárnok, Goög Antal, Löcherer Andor egyleti titkár jelenlétében.

Olvastott:

Egyleti titkár jelenti, hogy a kiállításon érdekeltek a nyert díjazásokról tudósítottak s az oklevelek és díjak széjjelküldettek, tudomásul vétetett.

2-or: Egyleti pénztárnok jelentése a pénztár állásáról, mely szerint: tagsági díjak és pénztári maradványi bevétel 2242 frt 4 kr.

Kiállítási és hangversenyi

bevétel 651 „ 60 „

Összes bevétel 2893 „ 64 „

Összes kiadások 2255 „ 11 „

Pénztári maradv. 683 frt 53 kr.

Ebből kifizetett alapítási tőke:

Gr. Forgách Kálmáné . . . 200 frt — kr.

Gr. Fesztéich Pálé . . . 100 „ — „

Tagsági díjakból . . . 338 „ 53 „

Összesen . . . 638 frt 53 kr.

A s.-a.-ujhelyi takarékpénztárban 374. sz.

betéti könyvecske szerint 1877. máj. 26-ig

7%-al jövedelmez . . . 600 frt — kr.

Készpénz maradvány . . . 38 „ 53 „

10 francos arany . . . 40 db.

Ezüst forintok 24 „

ezen pénztári állás megvizsgálatott, helyesen találatott és ezen számadás további kötelezettsége alól a pénztárnok feloldatott.

3-or: A pozsonymegyei gazd. egyesület átirata a kormányhozi feliratának pártoláért egy országos gazdasági értekezlet tárgyában, tudomásul vétetvén, pártolólág felírni határoztatott.

4-er: Szolnok-dobokamegyei gazdas. egyesület alakulását jelenti Deesen és kéri egyletünk pártfogását, örömteljesen üdvözöletik, apártolandó tagok névjegyzékébe felvétetni határoztatván, az egyesület kiértésítettni rendeltetett.

5-ör: Az erdélyi gazd. egyesület átiratával az „Erdélyi Gazda“ című közlönyét küldi, köszönettel vétetvén, egyesületi könyvtárba helyezettetni határoztatott.

6-or: A nagym. földmívelés-, ipar- és keresk. miniszter leiratában „Gallus“ baromfi és nyulászati közlemények füzetét mutatja be és ajánlja pártolás végett, e szakbeli mű egyleti tagjainknak, különösen gazdasszonyainknak ajánlatik, a megküldött példány a levéltárba helyezettetni határoztatott.

7-er: A párisi közkiállítás magyarországi központi bizottsága kéri egyesületünket az 1878-iki párisi kiállítása gyűjteményes kiállítók toborzása által az ország termőképességét bemutatni s küldi felhívását a kiállítási függelékkal s minta bejelentési ívét, tud-

másul vétetett, egyleti tagok a kiállításra nem jelentkeztek.

8. A nm. földm. ip. s kereskedelemügyi minisztérium 14724. sz. leiratával tudósítja az egyletet, hogy jövőben kiállítások rendezésénél szállítási árkedvezmények iránt az ügy gyorsítása tekintetéből egyenesen az illető közlekedési vállalathoz forduljon, tudomásul vétetett.

9-er: A nagym. földm. ipar s keresk. miniszter 8900. szám alatt a kender- és len-termelés terjesztését ajánlja, tudomásul vétetvén, egyleti tagjaink figyelmét e hazánk iparát emelni ígérő vállalatra felhívjuk.

10-er: Egyleti titkár jelentése Nyiregyházán júli 4-én megtartott arató-gépversenyről, tudomásul vétetvén, jegyzőkönyvbe ígteni rendeltett (következik a jelentés).

A nyiregyházi arató-gépverseny.

Kohn Herzki ur tanyáján a várostól mintegy 1/4-ed órányira hullámos homok talajon tartatott meg, közep sűrű, helyenkint ritkább fenálló rozsbán.

A versenyben résztvettek:

1. Pirnitzer ur által képviselve Crawford & Improved 2 kerekű Reaper comb. arató és kaszálógépe.

2. Clayton & Schuttleworth cég W. A. Wood New. Reaper 1 kerekű aratója.

3. Kotzó Pál gépészmérnök ur által bemutatva Osborne 2 kerekű comb. arató és kaszáló Russel Peerless gépe.

4. Nicholson Russel Peerless combinált 2 kerekű arató és kaszálógépe.

5. Osborne 1 kerekű csupán aratógépe.

6. Fehér M. ur által képviselt Spanig balancz aratógép míg az Ossborne cég amerikai aratója kéveköti készülékével nem vett a versenyben részt csak bemutatott.

A rendező választmány intézkedése folytán minden versenyző gép a nyerendő lovakra huzott sorsot, azután a sorrend mi-kéntjére.

Minden gép két ló által vonatott.

Nyomatott program hiányában a verseny feltételeit nem ösmerhettük meg és így csak saját felfogásunk szerint ösmertethetjük a verseny jelenségeit és eredményét.

Minden gép részére pántlika alakban 4 hold jutott levágásra a kihuzott s fent jelzett sor szerint.

Egy puskaövés adta a jelt az indulásra. Feszült várakozással nézte a nagyszámu közönség az indítást. Minden gép megindult és haladását csoportok követték a mohó kíváncsiság által vezetettve.

Az első akadályt képezte a tábla közepén levő meredek hullámu domb áthaladása, ott részben a lovak, részben e munkával járatlan kocsisok és részben előre nem látott kissébb hibák miatt több gép megakadt, azonban újból megindult. A lejtő magasságán visszajönni legelőbb Clayton & Schuttleworth W. A. Wood aratóját láttuk, utána Pirnitzer Reaperje, Osborne Russel Peerlesse,

Nicholson Russel Peerlesse s a t. tünt fel a láthatáron.

Mielőtt munkaeredményük szerint venők bírálat alá az aratógépeket ki kell emelnem, hogy két különböző rendszerű szerkezet versenyzett egymással és egymás között t. i. fő különbzetők szerint a két kerekűek az egy kerekűekkel.

Csak kettőt láttunk egy kerekűt a Clayton Schuttleworth W. A. Woodját és Osborne aratóját, a többi mind két járókerekre fektetve, azon kerekék tengelye által hozatott a vágó szerkezet különféle módon mozgásba.

Első látásra a kétkerekűek könnyűség tekintetéből fölénytel látszottak birni az egy kerekűek felett, mert kerekük csak hordásra vannak rendelve, azért keskenyek és könnyűek, szerkezetük sajátosága és könnyűsége mindinkább erősíték ezen nézetet, azonban véleményünk szerint daczára, hogy a látszat ezek mellett szól, mindaddig — míg a tulnyomó oldalvonást megszüntetni nem lesznek képesek — a látszólagos könnyűség nehézséggé alakul, mint láttuk több két kerékű fektetett aratónál a versenyben, hogy a rudas lovat már egy órai munka után ki kellett fogni a hámból — különben teljesen kidől — annyira, hogy egyik aratógépbe három rudas ló váltotta fel egymást egyetlen egy nyerges ló mellett, pedig a nyerges ló nem volt sem erősebb, sem jobb munkaképességben a rudasnál és ezt egyedül a gépen nem egyenletesen elosztott huzási vonal eredményezte; ebből a szempontból és mert: a kétkerekű fektetett aratógépeken a mozgási mótórok egymástól elkülönítve ellenkező gócpontokból indulva és hatva, nem egyszerre, nem együtt működnek az összes géprészek mozgásba hozatalára, nem tarthatom e rendszert jelen állapotában egészen elfogadhatónak annál is inkább, mert e tulajdonképeni járgánynál a marokrakó gereblye, arató asztala és késekkel összeköttetése nézetem szerint nem elég szilárd, — huzamosabb munkánál, nagyobb zökkenéseknél és akadályoknál könnyen úgy járhatnak, mint az elragadott, felfordult szekér, hogy a hátulja ott marad, az eleje pedig elszalad, de azért sem: mert a homokon egyáltalán, de különösen a laza homokon a keskeny kerék jobban levág a teher alatt, mint a széles talppal bíró, és így az egy széles talpu kerék nem köttetikmeg úgy, mint a két keskeny levágó kerék a teher tovavitelénél.

A kétkerekűek összszerkezete annyira egyenlő fő elveiben, hogy egyet ismertette a többit is megismertettük, mert mindegyikének a járó kerekéi csak a teher, jobban mondva gép tovavitelére a feladata — a tulajdonképeni mótó a járó kerekék tengelyére illesztett fogas conikus kerék, melynek működése és összeállítása folytán a két hajtó a járó kerekék előtt nyeri mozgásba hozatalát akként, hogy ugyanazon járó kerék hátamögött elhelyezett gép asztala előtt működő késeket hozza mozgásba — mi által egy igen

hosszu erő áttétel eredményezett, mely megfelel 1.50—2 meter hosszúságnak.

Az világos, hogy egy 1 1/2 meter hosszú erőáttétel sokkal hamarabb benuul meg munkaközben, mint egy decim. hosszúságú erőáttétel, ezért a tömör, szilárd szerkezetű gépek mindig fölényben lesznek az ideális könnyűségű és nem elég szilárdul szerkesztett gépek fölött.

A marokrakó gereblyék a 2 kereküeknél mozgásukat a járó kerék tengelye végére erősített kis horgas tányér kerék által nyerik úgy, hogy azon horgokba egy végtelen láncz akad, mely a gereblye alján levő másik horgas kereket hajtja, melynek működésétől a gereblyék nyerik mozgásukat. Ezen jelenleg alkalmazott rendszer egészen a régi Samuelson-féle, — azt pedig már egyszer eldobtuk.

Változatosságot a 2 kereküeknél csak a kocsis ülés mikénti elhelyezésében láttunk, — míg az egyiknek elől van az ülése a kocsis a fő működő részeket nem kísérheti figyelemmel; a melyik kissé oldaltabb van az is csak úgy láthatja az egész gépet, ha fél oldalt ül — de akkor a lovakra nem ügyelhet egészen jól, de legnagyobb baj az, hogy a kések működését egyáltalában nem figyelheti meg, mert az a hátamögött dolgozik.

A gereble fő szerkezete mindnyájánál az 1 és 2 kereküeknél általánosan a Johnston rendszerű, némi kis eltéréssel, mely azt eredményezi, hogy az egyik igenerősen csap le a kalászra s ha az száraz, a szem pereg, vagy nagyobb lökést ad az asztalon fekvő maroknak és azt messzebb löki az erélyesebb mozgással s nem fekteti a földre egészen szépen, de széttárlja és így a gereblyék helyes működése tisztán a kiállító gyár érdeme.

A kétkerekűeket jellemzi: hogy a tányér jobb végső pontján levő kis hordozó keréknek mozgása universalis, azaz azon kerék minden irányban engedi és módosítja a mozgást a nélkül, hogy ez által bármi rész feszülne vagy megerőltetné.

A tarló magasság valamennyinél kisebb nagyobb mérvben szabályozható.

Ezek előrebocsátása után jó munkaeredményt adott Pinnitzer combinált Reaperje és Osborn combinált Russel Peerlesse bár ezen utóbbinak jártak tullesapólag a kalászra míg az előbbeni a markot igen kilökte, de mindkettő a markot nem rakta úgy, hogy azt a marokszedő kényelmesen egyszerre felöllethette volna, mert igen laposan terítette.

Nicholson 2 kerekü combinált aratója eleinte küzdött, de utóbb nekiindult, míg a Fehér M. uré nagyobb akadály folytán nem versenyzett.

Végül még az 1 kereküeket kell megemlítenem, — az egyik az Osborne cégé, csak arató, de az a nyiri homokra nehéz, különben tulcomplicált szerkezetével, mért is nem versenyezhetett, a másik a Clayton & Schuttleworth cég W. A. Wood rendszerű aratógépe, felváltott 2 — 2 lóval a homokon is jó munkaeredményű és mindazon kellekkel rendelkezik, melyek egy jó solid gépnél megkívánatnak. Ez volt az egyetlen aratógép, melynek mótörja s erőáttétele csak néhány hüvelyknyire terjedt, a kés és greblyék hajtását ugyanazon erőáttétel eszközölte és így itt munkazavarás vagy megakadástól tartani egyáltalán nem lehet.

Összszerkezete a lehető egyszerű, könnyű átnézeti és huzási vonala nagyon kényesített, mert az arató asztala a járgány alapjál szolgáló öntött darabbal közvetlen összeköttetésben van és azonkívül egy kétszárnyu rud mind a járgányt mind az asztalt egyensúlyban tartva mindkettővel szoros összeköttetésben lévén, egyszerre, ugyanazon erő és mozgással viszi tova. A nagy járó kerék baloldalán hátul a kocsis ülés van alkalmazva, hova az illető emeltyük karjai a

munka megindítására vagy abbahagyására, a markok mikénti rakására, a tarló magasság szabályozására, mind kényelmes kezeléssel alkalmasan összepontosulnak és minden működő rész szemelött lévén, azok teljesen ki is használhatatnak.

Ezen aratógép jellemzésére csak azon egyetlen körülmény megemlítése is elég: hogy az egész fő hajtó részen csak egyetlen egy sróf van, de annak leesése is védszöggel (bolzni) van biztosítva.

Marokrakása rendszeres, nem fekteti laposan, úgy, hogy ezen markokat a marokszedő egyszerre felöllelheti és 2 rendes minőségűből egy kéve köthető; itt viszont nem ártana, ha a marok kissé killebb löketnék, hogy a ló menés közben ne érintené lábával.

A tarlóját 2"-tól 14" magasságig szabályozhatja menés közben, munka előtt a tarló magasság egy emeltyű zárral az asztal vízszintes járását illetőleg igen kényelmesen le és felemelhető, a végtelen csavarrali nehézkes kezelés mellőztetett.

Olajozó készüléke vívmány, mert önzáró rendszerű, melybe sem por, sem homok sem egyéb tárgy be nem hatolhat, mi igen nagy előny.

Minden tengelye rézperselyben mozog és minden tengelyvég conikus, hogy a surlódás annál kisebb legyen.

A kaszák betevése nagyon egyszerű és a két hajtó kar összeköttetése, illetőleg be és kiakasztása semmi foglalkozással és pántokkal nem jár, hanem egyszerűen egy csappantyufelemelése és leeresztésével éretik el, mi szinte igen czélszerű.

Valamennyi aratógép tányérja felhajtható a szállításhoz, a W. A. Wood gépe azonban annyira összeállítható, hogy 4 láb széles helyen keresztül megy azáltal, hogy a kocsis ülés is behajtható.

Daczára, hogy nem combinált arató és kaszáló a Clayton & Schuttleworth W. A. Wood gépe, mégis szerkezeténél fogva, — csak az asztalt kell a kések mögöl leérőlni és egész megfelelőleg lehet fűkaszálólul használni.

Örömmel mondhatom, hogy sem az ezt megelőző debreczeni aratógép próbán, sem idáig még a gazdaközönség igényeinek ily megfelelő aratógépet nem láttam bemutatva; annak munkaeredménye és képessége minden jogos igényt kielégít, bár részint azt sem tagadhatjuk, hogy a mi viszonyainknak megfelelő, könnyű két magyar fajú ló által folytonosan huzható aratógép szekerzésének reményéröl le kell mondanunk, vagy lötenyészésünket odáig fejleszteni, hogy oly erős munkaképes igás lovakat nevelhessünk, melyek kettője ezen aratógépeket folytonosan huzhassa, ezért vagy 3 óránként kell a lovakat felváltani, vagy 4-et befogni, akkor mind a munka minősége, egyöntetősége és eredménye a legkielégítőbb leend. Egy combinált arató sem próbáltatott kaszálásra.

Végre az amerikai Osborne cég aratóját kéveköthető szerkezetével kell felemlítenem.

Közvetlen a fő kerék baloldalán működik a kés a tányérral vagy asztallal, ott a levágott élet egy végtelen mozgású vászonponyván vitetik a kötőszerkezethez, mely a járó kerék felett van az előbbeni asztaltól jobbra alkalmazva és egész rendszerében a Wheeler és Wilson-féle varógép tömöködésére emlékeztet, — mert ép úgy működik az emeltyű orra, melybe a kötődrót van behuzva, mint azon varrógépek; áthuzza az alsó drótot a felülről ledugotton — azt mint a drótos összecsavarja és végre levágja s akkor a kéve a kötőasztaltól ledobatik.

Ha sikerül rövid szalmájú kalászos életet vágni úgy, hogy a vászonponyva elegendő mennyiségű életet képes a kötőasztalra felhozni úgy, hogy egy rendes kévére való ösz-

ssegyülhet, a problema meg van oldva, de a jelen esetben egy rendes kévének az 1/3-át volt a kötőasztalra felvenni, de a drótkötél a rendes kévéhez mért volt, úgy a kéve helyett csak egy átfoglalt fedő kicska vastagságú csomó jött létre igen lazán összefoglalva. Mindenesetre egyik főkelléke a kéveköthető szerkezetnek, hogy mentül rövidebb szalmát kelljen felcsusztatni a kötőasztalra, hogy annál tömörebb, nagyobb átmérőjű csomót köthessen. A gépet 4 ló is nehezen huzta.

11. Péchy Ferencz u. m. gr. Andrassy Gyula ur igazgatója a kiállításon nyert 4 db. díjaranyat az egylet támogatására visszaküldi, jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatván, egyl. pénztárnoknak számadásba vétel végett átadatott.

12-er: N. m. f. i. s kereskedelemügyi minisztérium 20641. sz. a. felhívja az egyesületet, hogy a területén található sikárfü — kannamosó zsurló — vagy éles mosó, Stipa vulgaris nagyobb mérvű lelhelyeiről a tulajdonosok geográfiai s terjedéki jelentései szerint tegyen jelentést, mert a külföldről nagyobb kereslet mutatkozván azon növények gyökerei iránt, sőt az illető vállalkozók az egész növényterületet hajlandók bérbe venni, hogy saját céljainak megfelelőleg saját költségeiken a gyökereket kiásathassák, oly helyek tulajdonosai, hol ezen kannamosó zsurló diszlik, kéretnek jelzett leírásával a lelhelynek s abbéli nyilatkozataikkal, hogy hajlandók-e azon területeket bérbeadni a leg-rövidebb idő alatt az egyesületet tudósítani, hogy mentül rövidebb idő alatt a n. m. minisztérium értesíthetessék, megjegyzedtetik, hogy a vállalkozók kötelezhetők a kiszedett tövek azonnal a megvevésre, hogy ekként a kihasználás és jövedelem állandósíttassék.

13. Mindazon egyleti tagok, kik az eddigi többszörös felszólítás daczára is hátrálékban maradtak egyleti tartozásaikkal, bepereltetni rendeltettek.

14. A jegyzőkönyv hitelesítésére egy központi alelnök felkéréstvé, berekesztetett. Kelt mint fent.

Hitelesítette:

Jegyzette:

VICZMÁNDY ÖDÖN, LÖCHERER ANDOR,
egyl. alelnök. gazd. egyl. titkár.

A közönség köréből.

Nem interpellatio, — hanem legszerényebb kérelem.

S.-a.-Ujhely városában köztudomás szerint két főtényezőt ismeünk leginkább kiemelkedni azok között, kiknek egyike szellemileg nem csak S.-a.-Ujhely városának hanem a hazának,

másika pedig véres veritékével különösen S.-a.-Ujhely szépitésének előmozdítására hatott és hat még maiglan is.

Az egyik tényező a kegyesrend, a Pálosok (Paulinusok) utóda.

Azoknak, — kik ezen magasztos rendet hazafias érzületéről még voltaképen nem ismernék, — becses figyelmüket arra kérem fel: méltóztassanak átnézni a kegyesrendiek által oktatott rendes és, azok szigorlatán át ment tanoncok névsorát,

továbbá étkező teremüknek (refectorium) egyik régi festményét,

végül Zemplénmegyének Évva András akkori főjegyző ékes tolla által ecsetelt 1861-iki jegyzőkönyvét.

Átnézés után befogják látni, hogy hány oly egyén került ki a kegyesrendiek iskolájából kiknek egyrésze a társadalomnak hasznos tagja lett, másrésze az országnak legmagasabb hivatali állomására emelkedett.

Ott szemlélhetik étteremükbe nyíló ajtójuk jobbjánál függő régi festményen a kis tanoncokat, kik a kegyesrend hazafias érzületének valóságos jelképei.

Ott olvashatják a megyei levéltárban az 1861. évi fájdalmas emlékü azon eseményt, hogy amidőn megyénk teremét az önkény zsoldosai elfoglalták feledhetetlen főispánunkat gr. Andrassy Manót az összehívott bizottmánnyal együtt onnan kiszorították, — az üldözött szent jognak a kegyesrend tárta fel

tanácssteremét, és nem rettegve az önkénytől a megyei bizottmányának módját és alkamat nyitott czélba vett teendőinek fogantatba vételére.

A másik tényező, mely Ujhely városának szépitése, igaz- és kézi munkájával hatott és hat folytonosan a barátszeri lakosság. Nézzük mi figyelem fordítottat a kegyesrendiekhez, e barátszerhez vezető utcákra, a barátszernek térdig sáros utcájára.

A kegyesrendiekhez két utca vezet, mely iskolájuknál összpontosul; egyik a hercegi malomhoz vezető, másik a Deák-utca. Ezen a két utcán jár két a tanári testület, a hazának nagyreményű tanulója. A malom-utca kövezetét a malomba járó számtalan terhelt szekér összevissza rongálta, a Deák-utca végig sáros. A barátszeri lakosság tavasztól kezdve közlekedik Deák-utcán és a nagy vendéglő fele vezető szoroson külső birtokával azon a két utcán hordja be őszzsel termékeit térdig érő gödrökön át.

Nem akarom tüzetesebben leírni a közlekedés nehézségeit: de bekövetkezettnek találom azon időt, melyben S.-a.-Ujhelyváros előjáróságát, sőt a megyei hatóságot is tisztelettel felkérjem: méltóztassék figyelembe venni a fennebb jelzett utcákat ugyszint a Karolina nevet viselő zárdától a medve korezmához vezető utcát is, melyen sok apróság jár úgy az egyik, mint a másik zárdába, és a mely utcának régi járdája a zárdá építése óta ez ideig sem lett a építéskor reá szőtt sáranagyolt megtszítva.

Egy barátszeri lakos.

Sport.

S.-a.-Ujhely, 1877. okt. 26.

A „zemplénmegyei agarász-egylet“ f. hó 22-én tartott kölyök versenyének gyönyörű őszi nap kedvezett. A versenyt megelőző estén, Abauj. Borsod, Sáros és Szabolcs megyékből érkezett s zivesen várt vendégeinknek köszönhetjük, hogy a még életének csak gyermekkorát élő egylet versenye ez évben oly fényesen sikerült. A mintegy 34 uralovashól alakult társaság Vladár Kristóf egyleti elnökkel élén reggel 10 órakor számos kocsiól kísérve indult S.-Patakrol a Bodrog folyó bal partján elterülő sima gyepre, hogy az ez évben idomított kölykök felett érdem szerint mondjon ítéletet. A verseny felette érdekesnek ígérkezett, mert a „billikom“-ért 12 kölyök agar állt sikra. borsod, szabolcs és zempléni nevelés, mindegyik magával hozva a nemes ösztönt, melylyel a gyepen megyéjének dicsőséget, gazdájának pedig billikomot volt szerzendő. A hajtások érdekességét növelte a száraz, kemény, sok helyt szurós talaj, mely nagyban megkönnyíté a szőrös talp védelmét, s ezen körülménynek tulajdonítható, hogy a nevezett hat pár agar közül az első összevetésnél két pár nem érte, két pár pedig csak megverte fülesét. A diadal a zempléni kölyköké lón, mert a billikom — egy pár gyönyörű központizü társa-pisztoly — Sisáry Gyula ur nagyreményű „Szellő“-jének lett kiérdemlett jutalma, mig nem megvetendő vetélytársa Viczmándy Ödön ur „Villám“-jának a tételek fele jutott osztályrészül.

A nevezések következő sorrendben történtek:

1. Dókus Gyula	ver. k.	Hajdár.
2. Miklós Béla	vertar. sz.	Divat.
3. Ragályi Gedeon	f. sz.	Bolha.
4. Orosz Sándor	v. sz.	Vércse.
5. Löcherer Andor	f. k.	Holló.
6. Viczmándy Ödön	f. sz.	Villám.
7. Sisáry Gyula	ver. k.	Szellő I.
8. Ugyanaz	f. k.	Czigány.
9. Br. Vay Elemér	f. k.	Szebbik.
10. Ugyanaz	f. sz.	Comtess.
11. Nemthy József	tar. sz.	Szellő II.
12. Bogyay Zsigm.	f. k.	Darázs.

I. Összevetés.

Czigány)	Szellő I.	Villám)	Villám.
Szellő I.)		Bolha)	
Divat)	mindkettő	Szebbik)	Vércse.
Darázs)	leejtetett.	Vércse)	
Szellő II.)	mindkettő	Comtess)	Comtess.
Holló)	leejtetett.	Hajdár)	

II. Összevetés.

Vércse)	Szellő I.	} Szellő I.
Szellő I.)		
Villám)	Villám.	} Szellő I.
Comtes)		

Verdegeink voltak: gr. Bombelles Lajos, Csoma István, Ganzagh Miklós, Ragályi Gida, Miklós Béla, Recsky András, br. Vay Elemér, gr. Vay Ádám, gr. Vay Tibor és Sennyey Pál báró három gyönyörű gyermeke; — megjelenésükért fogadják az egylet őszinte köszönését.

A versenyt kedélyes társas ebéd követé, melyen köztiszteletben álló elnökünk megemlékezve a távol keleten hazájukért szenvedőkről, a török sebesültek javára aláírási ívet nyitott s a nemes czélra csakhamar 105 forint gyűlt össze.

Elegy versenyünket novemberhó 14-én tartjuk, s engedelmekkel szerkesztő barátom arról is majd elmondom, kié lett a nyereg-szerszám?

RIGÓ.

HÉTRŐL-HÉTRE.

(Hír és vegyes rovat.)

Szüretünk a mult héten egész Tokaj-Hegyalján nagyobbára véget ért. A szép deris idők sokat javítottak a szőlőn, úgy hogy az utóbbi napokban szűrt borok lényegesen jobbak lesznek a mult hetekben szűrtöknél, kivitelre azonban vajmi kevés bor lesz alkalmas, és ez a fánum, mert a hegyaljai bor belfogyasztásra igen kis mértékben szokott alkalmaztatni. Az árak eddig egy 140—150 literes hordónál 20—40 frtig váltakoznak minőség szerint. — Az ország többi borvidékeiről előtünk fekvő tudósításokból szintén az tűnik ki: hogy a szüret sehohsem felelt meg a várakozásoknak, kivéven az Érmelléken, hol mennyiségileg és minőségileg is megvannak a gazdák elégedve. A szerednyi szüret írja az „Ung“ szintén nem felelt meg a várakozásnak, s némelyeknél még a szőlő művelésre fordított kiadásokat sem térítette vissza. A jobb fajú szőlők elrothadtak, s így roppant sok a törköly, a vastag fajúak pedig fanyarok, éretlenek, s így csak igen sovány borra van a szőlő gazdáknak kilátásuk. Tett mérések szerint a must foka Vagner szerint 12—14 fok. A bor akóját 5—6 frttal fizetik. A roszt termék daczára az adóvégrehajtás Szerednyén a szőlők után ez évre fizetendő adóhátralék behajtása iránt nagyban folyik. A leszűrt bort veszik zár alá, s addig mig a hátralék ki nem fizetetik, foglalás alatt is marad. — Dehát így van ez a Hegyalján is.

Gimnáziumunknak ünnepe volt a folyó hó 21., 22. és 23-án. Ns. és főtiszt. dr. Juhász Norbert kir. főigazgató úr, szokott évi hivatalos látogatásával szerencsétlenül intézetünket, helyben kellő rendet és törekvést találván, fölülte megelégedését nyilvánította.

V. Kruzsely Bálintot a „Máramaros“ felelős szerkesztőjét s közelebb megválasztott sárospataki jogtanárt a m.-szigeteki jogakadémia polgárai m. hó 28-án bucsuzásul fákyás zenével tisztelték meg. Kinek távoztát nemcsak a tanuló ifjuság, de a megye és város intelligenciája is mélyen fájlalja. Tiszteletére ugyanazon estén fényes bankett is rendeztetett melyen a megyei kincstári, törvényszéki hivatalnokok, a két tanintézet tanárkara s a honvéd tisztek nagy számmal voltak jelen. Részünkről csak örömmünk fejezhetjük ki a t. tanár úrnak körünkbe érkezése fölött; mert benne nemcsak a sárospataki jogakadémia nyert egy mindentekintetben jeles erőt, de nyert vele megynk intelligenciája is egy oly férfiut, kit a közügyek istápolásában mindig ott fog látni az önzéstelenül küzdők sorai között.

Az idej ujoncozás tárgyában a honvédelmi miniszter egy korrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, melyben kimutatások beküldését szorgalmazza. Az adatok tisztába hozatala a mindkét nemű köllőleg utasított hadkiegészítési kerületi parancsnokságokkal egyetértőleg fog eszközölni; az esetre pedig, ha az egyetértés a valóságnak megfelelőleg nem volna elérhető: az illető törvényhatóság részéről a vitás kérdéseknek részletes kifejtése és a hadkiegészítési kerületi parancsnokság nyilatkozatának felterjesztése mellett, a honvédelmi miniszterhez előlegesen is indokolt jelentés lesz teendő. Felhívja tehát a honvédelmi miniszter a törvényhatóság közzönségét, hogy a szóban forgó és mind a törvényhatóság első tisztviselője, mind a hadkiegészítési kerület parancsnoksága által egyenkint aláírandó kimutatások egyik példányát, a másik példányt saját levéltára részére való megtartása után, folyó évi november 20-áig, felelősség terhe alatt és szabályszerűleg akkép szerkesztve terjeszse fel hozzája, hogy azokat kiigazítás végett, a mi gyakran hátrányos késedelemmel jár, ne legyen kénytelen visszaküldeni.

A törvényhatósági mérnökök megszüntetéséről szóló törvényjavaslatot, biztos értesülésünk szerint, praferenter kívánja tárgyalatni a kormány, hogy az még a megyei tisztújítások előtt törvényerőre emelkedjék, miután máskülönben semmi jelentősége sem volna. Az „utakról“ szóló tvjavaslat ugyis megszünteti a törvényhatósági mérnököket, s így egy tisztán átmeneties intézkedésről van szó a választások előtt.

Legfelsőbb adomány. Ó császári és ap. felsége zemplénmegyei Tállya mezőváros tüzkarosult lakosai részére, magánpénztárából 800 frt segélyt méltóztatott legkegyelmesebben adományozni.

Hamis 10 forintos bankjegyek vannak forga-

lomban. Figyelmeztetjük a t. közzönséget, hogy óvatos legyen a 10 frtos bankjegyek elfogadásánál s különös figyelmet fordítson azok áttekintésére. A hamisítottakon a series r A y Nro 23249, s a széljegyzetben e helyett: „Verfälschung“ ez áll: „Verfälschung“.

A kassai ügyvédi kamara közhirritétele szerint Jászay Ferencz kassai lakos ügyvéd a kamara lajstromába felvétetett.

Uj zeneművek. Tábornyky és Parsch nemzeti zeneműkereskedésében megjelent és kapható — Lukácsy S. eredeti népsziművek „A veres haju“-nak nyolcz közkedveltségű dala: 1) Lehullott a rezgő nyárfa. 2) Nem szól a tilinkóm. 3) Dinom, dánom sum sum sum. 4) Fecs-kém, fecs-kém, édes fecs-kém. 5) Hallod-e kis leány, hallod-e? 6) Tisza mentén, hódvív partján. 7) Hul-lámzó Balaton. 8) Csipke bokor... Énekhangra zongorakísérettel alkalmazta Erkel Elek. Ára 1 frt. Megjegyzendő, mikép e dalok aként vannak zongorára alkalmazva, hogy azokat ének nélkül is ellehet játszani, miután a zongorarész a dallamot is magában foglalja. — Fölvívjuk ez uj zeneműtermékre a közfigyelmet.

Felhívás.

Azon polgári uri egyének, kik a helyben alakuló „vivó- és kis-távlövészeti kör“ tagjai lenni ohajtanak, részvételre ezennel felhivatnak.

A felvételi módzatok nemkülönben a kör ügyeit érdeklő egyéb felvilágosítások, a kör helyiségében (egyelőre honvéd-laktanya.) naponta megszerzhetők.

A vivóterem addig is, még a f. évi novemberhó 11-ikére tervezett szabad vivó- és lögyakorlatok megkezdtnének. — a tagoknak rendelkezésére áll.

S. a.-Ujhely, 1877. évi október 31-én.

A vivó- és kis-távlövészeti kör választmánya nevében

VILLÁM, százados.

Csarnok.

Szirmay Antal ismeretlen költeményei.

Közli: Kovács János.

(Vége.)

Egy kedvesnek temető helye című s az 53-ik lapon lelhető darabból álljanak még itt a következő sorok:

„Ah! nincs többé akit szerettem,
Az a jó nyájas lélek!
Ő véle mindent elvesztettem,
S meg sem kapom mig élek“ . . .
„Ahová ötet temetttettem,
Senkinek sincs tudtára;
Szép tellyes rózsákat ültettem
Szomorú sírhalmára,
Mellyek oly szépen virágoznak,
Mint a ő szép kebele,
S ott kedvesebben illatoznak.
Jobb szaggal levén tele“ . . .

Versalakjai feltüntetésére idéztük még e példát, s látjuk, hogy a változatosságra figyelt; de átalán, a már fentebb megjelölt, tíz vagy tizenkét szótagú széplejtésű párosan rimelő sorokban dolgozott, noha a fél- és keresztmekekről sem feledkezett meg. Vannak párbeszédben készült darabjai is, sőt egy-két adomaféle kötetlen nyelven is fordul nála elő.

Nyelvezetét tekintve úgy találjuk, hogy az nem áll alább a korabeli költőkénél; magyaros és itt-ott csattog és pattog, kár azonban, hogy mint mások sem ügyeltek mindenkor a külön beszédre-szeknek rimül való használására, úgy ő sem. Mindazáltal igen jó magyar- és tiszta rimekre találunk nála több helyt, mint Csokonainál. Vagy nem mutatják-e ebbeli ügyességét az ilyenek:

„Egő tüzeinek ragyogó briliántja,
Mellyel a sziveket barázdákra szántja,
„Kisdéd kerek száját gondolom nézd meg már,
Pirosló viola ezen az ékes zár,“ stb.

Több ide vágó példával fentebb való idézeteink is szolgálnak; amik után nem kételkedhetünk ebbeli jártasságán s mondhatjuk, hogy e tekintetben is kiállja a versenyt kortársaival.

Egy-két, ma már nem használt régi szó és találó kifejezés (kerekdék) csak érdekesebbé teszi gyűjteményünket, mig helyesírása azt bizonyítja, hogy ismerte kora ebbeli sajátját; innen van, hogy megörizte s úgy használta némely hangzónkat, amint még ma is divatos megyénkben. Felcserélte az é-t-ivel stb.; de ragcserevel nem élt mint a zempléniek, nem mondja tehát: meheünk, mehetünk helyett, sem: jöjj nálunk, jöjj hozzánk helyett. Ami tájszólás fordul is elő nála kevés, s úgy látszik, hogy az is helyén van.

Ha a gondolatok változatossága, a szikrázó élces megjegyzések helyzetszerű megjelenése eme-

lik a költő becsét: úgy Szirmayt e tekintetben is csak dicsérnünk lehet azon dus érnél fogva, melylyel rendelkezik. Leírni ép úgy tud, mint élelni; gondolatai úgy czikáznak, mint változnak keble érzeményei. Innen van, hogy rajzai és elmés mondai nem untatnak, hanem inkább humoros hangulatba hozzák az értelmes olvasót ott, hol alszerűségökkel a tisztult érzés gyönyörét meg nem zavarják.

E tulajdonok úgy tetszik eléggé igazolják azt, hogy oly tanult emberrel van dolgunk, kinek műveit, úgy amint vannak, méltó megőriznünk s kellő helyen fölemlitenünk az irodalomban. Ő nemcsak tudós, de költő is volt.

Az a kérdés most hova sorozzuk, melyik időszakába irodalmunknak?

Fentebb már említők, hogy költőnk szemtanu volt az 1765-iki országgyűlésen; mert ezen, saját vallomása szerint, mint juratus volt jelen, s ekkor írta leghosszabb költeményét, mely gunyolódó dolgozat ott közkezen forgott az ifjúságnál, természetesen az író neve elhallgatásával, névtelenül.

Fz önvallomás után bizonyos tehát, hogy ő már kora ifjúságában megkezdte gyűjtemény darabjainak írogatását; hogy azonban egyik vagy másik jelent-e meg nyomtatásban, nem tudom; de tartalmából azt következtethetni, hogy csak barátai számára írta inkább, mint a nyilvánosságnak, hova így együttesen, mint már megjegyzők, nem is számhatta, de nem is szánta.

Ajánlatában maga megmondja miért rejtegette, s nem adta még gr. Széchényi unszolására sem a „Hazánk könyvesháza“ számára. „Sok helyütt így szól, igen pajzánok lévén, az ifjúságnak jó erkölcsét általok botránkoztatni nem akartam.“

Az említett év, a midőn már írogatott, azon időre esik, midőn nemzeti irodalmunkban az ébredés

vette kezdetét; így őt, miután innen kezdődik munkálkodása s tart 180 -ig, amidőn megőrzés végett átadta gyűjteményét méltóságos br. Kis-Sennyey Sennyey János urnak — nem vétünk, ha Bessenyei kortársai közé sorozzuk.

Ide helyezi őt verselési módora, világnézete is; de bármely iskolánkhoz sorozzuk is, a mult század szülötte ő, s úgy tudjuk, hogy ily irányban nincs párja költészetünkben; mert azon egyesek, kiknek hasonló dolgozataik vannak, nem mutatják be ily általánosan az életnek azon oldalát, melyről költőnk műveiből tudomást szerezhetünk. A szerencsétlen Ovid szerencsés atóda ő, magyar egyenesség- s francia ügyességgel.

Mondjunk még valamit a könyv külalakjáról s mint jutottunk birtokába.

Amint már előbb megjegyeztem, 140 negyed ives lapja van, kötése egyszerű, kemény papírtábláit bőr köti össze, látszik ezen is, hogy többen forgatták; de mutatják az ujjnyomok is, melyek rajta kivehetők. Egyébként tiszta és ép, mint benne a szerzőnek aczelmetzetű arczképe; ez tökéletesen azonos avval, mely Szirmaynak latinnyelvű dolgozatai előtt diszeleg.

Ha más nem bizonyítaná, hogy az ajánlás alá irt A. Sz-erző ugyanaz, aki latin műveiről ismeretes, ekép maga is megmagyarázná, így azonban kétség sem férhet hozzá; azért úgy véljük, nem tévedtünk, midőn czikkünk homlokára Szirmay nevét irtuk.

Hogy s miként került ki annak birtokából, kinek oly bizalmasan volt szerző által átadva, nem tudom, de hogy sok kézen ment át, míg hozzám került, bizonyos.

Egy tanórában a furcsáról beszéltem, s szokásom szerint figyelmeztettem tanítványaimat erre is, arra is, ami épen tárgyunkhoz vág; példaim idézése

közben, egyik hallgatóm — Kovács József — engedelmet kér s azon hirrel lep meg, hogy egy furcsaságokat tartalmazó írott könyve neki is van, s hogy azt egy falusi tanítótól cserélte. Föllevení ekként hiva figyelmem, kértem az ifjut: hozná el megtekintés végett. A tanuló endedelmeskedett, s a könyv hozzám került.

Sokáig azt hittem, hogy több példányban nincs leírva, míg a mult tanév végén egy rongyolt példányt nem kaptam. Ma tehát két példányról van tudomásom, de hogy van-e még harmadik is, nem állíthatom. Megőrzését és bevezetését az irodalomba már csak azért is ohajtottam; mert ahol Szalkai műve fölemlíthető, ott ez jogosabban várhatja méltatását.

Czime az egész gyűjteménynek: Castis omnia casta, azaz pajkos, de furcsa gondolatok...

Mennyi jóakarattal volt szerzőnkben s mennyire tisztelte az ifjúságot, kitűnik jellegéből, mely így hangzik: „Vita verecunda est, musa jocosa mihi“ — Ovid, — de még inkább ajánlásának ezen szavai: „ezeknek általadásával Nagyságodat arra kötelezem, hogy a megbotránkozható ifjúsággal ne közölje; mert jaj annak az embernek, aki által jön a botránkozás.“ Ezek után világos, hogy szerző sirnyugalmat sértének meg, ha hova nem szánta, a romlatlan ifjúság kezeibe adnók; többet ártana ez gyöngö elmék között, mint gondolnók, ártani pedig sem szerző nem akart, sem mi nem szándékozunk, midőn e sok tekintetben igen érdekes költési gyűjteményre felhívjuk a figyelmet s kijelentjük, hogy a legörömesebben átadjuk egyik példányunkat az országos könyvtár számára, ha ott talán nem volna meg.

S ezzel berekesztjük ismertetésünket ohajtván: Vajha érintetlenül maradtak volna azok lelkeikben, kik forgatván — nem ismerék az életet.

Pályázat.

Alólirt járási szolgabíró részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a ladmoci körjegyzői állomás Ladmocz, Zemplén, Szöllöske, Borsi, Kis-Bári, N.-Bári és Csarnahó községekkel, a volt körjegyző Kozma Mihálynak ez állomásról történt hivatalos lemondása folytán megüresedvén, annak választás utján betöltésére határidőül f. évi nov. hó 26-ik napjának reggeli 9 órája Ladmocz községében a bíró házában kintüzetik.

Ennélfogva felhivatnak pályázni ohajtok, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványaitkat folyó évi november hó 25-ik napjáig e hivatalnál nyujtsák be, mert a később érkezettek figyelmen kívül hagyatnak s el nem fogadtatnak.

S.-a.-Ujhely, 1877. október hóban.

Héricsz Márton,
járási szolgabíró.

2-3

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy néhai Szentlélek Gyula hagyatékához tartozó s a nagy-ráskai 1., 2., 67., 68.; kis-ráskai 77.; málcza 156.; petriki 80. számú tjkvben felvett 35.000 frtra becsült birtok, továbbá lovak, ökrök, tehének, juhok s mindenféle gazdasági felszerelvények 1877. nov. 30. d. e. 9 órakor Nagy-Ráskán, **önkéntes** árverés utján **becsáron alól is** eladatni fognak.

Nagy-Mihály, 1877. november 1-én.

1-3

Görgey Géza,
kir. bir. végrehajtó.

Hirdetmény.

Sáros nagy- és kis-pataki közbirtokosság téglagyára minden jogaival, felszereléseivel, 1878. év január 1-ső napjától számítandó hat esztendőre, folyó november hó 25-ikén a városházánál nyilvános árverés utján haszonbérbe fog adatni.

A felvételek megtekinthetők a közbirtokosság hivatalában.

S.-Patak, 1877. november 1.

1-1

Bakó Sándor,
a közbirtokosság pénztárnoka.

Gyógyszerészeti pályára gyakornokul

teljes ellátás mellett felvétetik egy 4-6 gymnazialis osztályt végzett fiatal ember. A kevesebb osztályt végzett egyének tanideje három, a többet végzetté két évre terjed. Az állomás mielőbb betöltendő. Bővebb értesítés ez ügyben özv. **Bocsy Károlyné** gyógyszerész tulajdonostól nyerhető Király-Helmecen.

Ajánlatok f. é. december hó utolsó napjáig folyton elfogadtatnak. 2-2

Tudomásul.

A t. hölgyvilág becses figyelmébe ajánljuk dusan berendezett **bécsi női-confektio** raktárunkat; nevezetesen:

posztó- és bársony-bundák,

női- és gyermek rokok

a legújabb divat szerint, melyek nagy választékban és legjutányosabb ár mellett megvásárolhatók.

A nagyérdemű közönség látogatásait elvárva, maradtunk — S.-a.-Ujhely, okt. 3.

tisztelettel

Rott testvérek.

Üzlethelyiség: Vadászkiút szálloda.

Hirdetmény.

A sátoralja-ujhelyi polgári takarékpénztár és hitelegylet

mindazon zálogtárgyakat, melyek

f. évi augusztus 1-ig ki nem váltattak,

ugyancsak folyó évi november hó 25-én délutáni 2 órakor

az intézet helyiségében

Kazinczy-utca gróf Andrássy házban, hiteles közeg jelenlétében

nyilvánosan elárverelni fogja.

Árverés alá kerül: többnemű **állam- és értékpapír, arany- és ezüst ékszer, gyöngy, óra** stb. stb.

Sátoralja-Ujhely, 1877. október 20.

2-3

Az igazgatóság.